

18–24 ноември – Световна седмица за информираност за антимикробната резистентност

През тази година темата е: „**Антимикробната резистентност е невидима. Аз не съм**“

Антимикробната резистентност (AMR) застрашава ефективната превенция и лечение на все по-голям брой инфекциозни заболявания, причинени от бактерии, вируси и гъбички.

AMR възниква, когато бактериите, вирусите, гъбичките и паразитите постепенно мутират и не реагират на лекарства, което прави инфекциите по-трудни за лечение и увеличава риска от разпространение на тежка и фатална болест. В резултат на това лекарствата губят своята ефективност и инфекциите продължават да съществуват в тялото, увеличавайки риска от предаването им на други хора.

Антимикробните средства, включително антибиотици, антивирусни, противогъбични и антипаразитни средства, са лекарства, използвани за предотвратяване и лечение на инфекции при хора, животни и растения. Микроорганизмите, които развиват резистентност към антимикробни средства, понякога се наричат „супербактерии“.

Всички инициативи са насочени към насърчаване на отговорното приложение на антибиотиците и популяризиране на здравните рискове, до които води антибиотичната резистентност в глобален мащаб. Според Световната здравна организация тя е една от десетте най-големи заплахи за общественото здраве, пред които е изправен светът.

Причината е, че прекомерната и неправилна употреба на антимикробни лекарствени средства предразполага към развитието на устойчиви на медикаменти патогенни микроорганизми.

Всяка година повече от 700 000 жители на Стария континент губят живота си от инфекции, причинени от множество резистентни бактерии. Очаква **броят на починалите да нарасне до 10 млн. през 2050 г.**, ако нищо не се предприеме за ограничаване на резистентността.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА АНТИМИКРОБНАТА РЕЗИСТЕНТНОСТ (АМР) И ЗАЩО Е ПРОБЛЕМ?

- Антимикробната резистентност е способността на бактериите да се противопоставят на действието на един или няколко антимикробни препарата. Самите хора и животни не стават резистентни към антимикробни средства, но бактериите, които носят, могат да станат такива.
- Антимикробните средства, най-вече антибиотиците, обикновено се предписват за лечение или профилактика на инфекции. Ненужната употреба на антибиотици допълнително допринася за появата на резистентност, тъй като бактериите могат да развият резистентност, когато са изложени на въздействието на антибиотици.
- Ситуацията с АМР се влошава и се появяват нови бактериални щамове, които са резистентни към няколко антибиотика едновременно (т.нар. мултирезистентни бактерии). Основен проблем с АМР, особено в болниците, е появата на бактерии, които са резистентни към антимикробни средства от последен ред, което сериозно ограничава възможностите за лечение на заразените пациенти. Такива бактерии в крайна сметка могат да станат резистентни към всички съществуващи антимикробни средства.
- Без ефективни антибиотици бихме могли да се върнем в „пред-антибиотичната ера“ и би било трудно, ако не и невъзможно, да се извършват безопасно трансплантации на органи, химиотерапия на рак, интензивни грижи или други медицински процедури. Бактериалните заболявания, които някога са били предотвратими, биха се разпространили и лечението на инфекциите вече не би било възможно.
- АМР е проблем, който обхваща здравето на хората, на животните и околната среда и представлява многостранна трансгранична заплаха за здравето, която не може да бъде преодолена самостоятелно от един сектор или от отделни държави. Борбата с АМР изисква висока степен на сътрудничество между секторите и между държавите, включително на глобално равнище.

ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ИНФЕКЦИИТЕ. КАКВО МОЖЕМ ДА НАПРАВИМ?

Добрите практики за превенция и контрол на инфекциите в болниците и извънболничната помощ са задължителни, като се започне от хигиената на ръцете. Над 70% от здравната тежест на АМР в ЕС/ЕИП се дължи на инфекции, свързани с медицинското обслужване (ИСМО) с мултирезистентни бактерии, като половината от тях могат да бъдат предотвратени чрез подходящи мерки за превенция и контрол на инфекциите.

- Засилването на мерките за контрол и превенция на инфекциите започва от хигиената на ръцете и използването на алкохолни препарати за дезинфекция на ръце. Това е лесно постижимо при наличие до леглото на болния на дозатори за дезинфекция на ръце и използване на препарат на алкохолна основа. Друга мярка е осигуряването на единични стаи в болниците за изолиране на пациенти с мултирезистентни бактерии.

- В обществото много инфекции могат да бъдат предотвратени чрез хигиена на ръцете, ваксинация и други мерки, като например респираторен етикет и физическа дистанция, което може да доведе до намаляване на нуждата от антибиотици.

РАЗУМНА УПОТРЕБА НА АНТИБИОТИЦИ

- Създаване и укрепване на програми за управление на антимикробните средства в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ, за да се гарантира подходяща употреба на антибиотици, включително разумна употреба на антибиотици с широк спектър на действие и по-нататъшно намаляване на продължителната употреба на антибиотици след хирургични интервенции.
- Пациентите, страдащи от вирусни инфекции, рядко развиват бактериални инфекции като усложнение, но ако това се случи, те ще се нуждаят от лечение с антибиотици. Антибиотиците трябва да бъдат запазени за тези ситуации и не трябва да се приемат без да са предписани от лекар за конкретен пациент и конкретното му състояние.
- Антибиотиците не са ефикасни срещу инфекции, причинени от вируси, като COVID-19, обикновена настинка или грип. Те трябва да се използват само за лечение на бактериални инфекции.
- Антибиотиците не действат като болкоуспокояващите и не могат да облекчат главоболие, болки или треска. Приемането на антибиотици без индикации за бактериална инфекция няма да подпомогне възстановяването и дори може да предизвика странични ефекти като диария, гадене или кожни обриви. Ако симптомите продължават или ако има опасения за здравето на човека, е важно да се потърси лекарска помощ.
- Ако лекарят предпише прием на антибиотици те трябва да се приемат отговорно, т.е. в предписаната доза и интервали, като пълният курсът на лечение се завърши.